

KULTUR- OCH BIBLIOTEKSPLAN

Inkl. Skolbiblioteksplan

Dorotea kommun

Kraapohken tjielte

Fastställd i kommunfullmäktige 2020-03-30 § 11
Gällande åren 2020–2023

Innehåll

KULTUR- OCH BIBLIOTEKSPLAN.....	0
Inkl. Skolbiblioteksplan.....	0
Fastställt i kommunfullmäktige 2020-03-30.....	0
Gällande åren 2020–2023	0
Vägledande dokument.....	1
Kulturplan	2
Bakgrund och syfte	2
Kulturpolitiska mål	2
Dorotea kommuns kultur mål.....	4
Biblioteksplan.....	6
Bakgrund	6
Syfte	7
Samisk förvaltningskommun och urfolket samerna	7
Samverkan.....	7
Uppföljning.....	8
Dorotea kommuns biblioteks mål.....	8
Skolbiblioteksplan	10
Bakgrund och syfte	10
Dorotea kommuns skolbiblioteks mål.....	10

Vägledande dokument

Nationella kulturpolitiska mål
Kulturplan Region Västerbotten 2020–2023
Bibliotekslagen (SFS 2013:801)
Skollagen (SFS 2010:800)
Nationella kulturpolitiska mål
Kulturplan Region Västerbotten 2020–2023
Bibliotekslagen (SFS 2013:801)
Skollagen (SFS 2010:800)
Dorotea kommuns vision, Vision Dorotea 2040, samt övergripande mål
Regional utvecklingsstrategi för Västerbottens län
Minoritetslagen 2009:724
Språklagen 2009:600
Barnkonventionen
Avsiktsförklaring V8
Unescos Folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

Kulturplan

Bakgrund och syfte

Dorotea kommuns kultur- och biblioteksverksamhet är navet i aktuella kulturupplevelser med Dorotea bibliotek som motor i kulturarbetet. Samverkan med kulturföreningar och organisationer inom kommunen samt i regionen stärker kulturens position både lokalt och regionalt.

Dorotea har aktiva och unika kulturföreningar av hög kvalitet och kapacitet. De möjliggör ett varierat utbud i hela kommunen bland annat genom att vara aktiva arrangörer av olika kulturarrangemang.

I Dorotea kommun ligger ansvaret för kulturpolitiken under Kommunstyrelsens allmänna utskott. Kulturplanen följs kontinuerligt upp av verksamheten på arbetsplatsträffar och till Kommunstyrelsens allmänna utskott årligen genom verksamhetsberättelsen.

Syftet med Dorotea kommuns kulturplan är att den som ett politiskt dokument ska utgöra vägvisare i ambitionen att nå de nationella målen.

Kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen 2009, vilka ska verka vägledande för kulturpolitiken även i kommuner:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjligheten att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.

För att motverka exkludering, säkerställa mångfald och verka för likabehandling av alla människors, behöver vi arbeta med att öka jämlikheten och den normkritiska medvetenheten. Detta genom att:

- Främja förutsättningarna för att barn och unga oavsett bakgrund ska ha samma möjligheter att möta professionell kultur och konst samt själva kunna vara skapande och aktiva. Därför behöver vi ha ett varierat kulturutbud för barn och unga i hela kommunen.
- Främja urfolket samerna och nationella minoriteters kultur.
- Främja allas tillgång till kulturella upplevelser och möten mellan olika kulturer.
- Främja utveckling av digitaliseringens möjligheter gällande kultur.
- Främja mångkultur och antirasistisk verksamhet.

Dorotea kommuns kulturmål

”Kommunens mål är en bra samhällsmiljö där ett rikt kulturliv stimulerar medborgarna och värnar om jämlikhet, solidaritet och gemenskap över sociala, kulturella och språkliga gränser. Detta ska uppnås under perioden 2020–2023 genom nedanstående mål.”

Mål: Dorotea kommun främjar allas rätt att delta i kulturlivet

För att uppnå målet ska kommunen under perioden 2020–2023:

- Verka för utvecklingen av en tillgänglig och jämlik kulturell infrastruktur.
- Stötta olika kulturföreningar med kulturbidrag så att de kan anordna olika arrangemang och event i hela kommunen.
- Främja utvecklingen av digitaliseringens möjligheter gällande samernas och minoriteternas språk och kultur.
- Främja mångkultur och antirasistisk verksamhet samt öka medvetenheten och kunskapen hos majoritetsbefolkningen.
- Genom att erbjuda professionell kultur och konst för alla oavsett bakgrund.

Mål: Dorotea kommun verkar för barn och ungas rätt till kultur och delaktighet i kulturlivet

För att uppnå målet ska kommunen under perioden 2020–2023:

- Erbjudas/tillhandahållas barn att årligen möta professionell och varierande kultur och konst, bland annat genom tillgång till professionella teater-, musik eller dansarrangemang.
- Främjas barns och ungas delaktighet och inflytande i utvecklingen av kulturlivet.
- Stärkas och främjas samisk kultur hos barn och unga, samt stimuleras till läsning och språkutveckling bland samiska barn och unga. Till exempel genom teaterarrangemang, barn- och föräldrareträffar, språkcafé och sagostunder.
- Delta i regionala kulturprojekt med barn och unga som målgrupper.
- Bedriva musikskola.

MÅL: Främja bevarandet, användandet och utvecklandet av kommunens kulturarv och kulturmiljöer

För att uppnå målet ska kommunen under perioden 2020–2023:

- Stödjas lokalhistorisk forskning genom kulturbidraget.
- Verkas för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer, till exempel genom att förbättra tillgängligheten till Doktor Strömboms torn.
- Främjas och prioriteras den sydsamiska kulturens historia, samtid och utveckling som utgör en viktig del av Doroteas kultur och kulturarv.

Biblioteksplan

Bakgrund

Biblioteken ska enligt bibliotekslagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och litteraturens ställning och intresset för bildning ska främjas. Kommuner och regioner ska enligt samma lag anta biblioteksplaner.

Dorotea kommuns biblioteksverksamhet ligger under Kommunstyrelsens allmänna utskott och består av det integrerade folk- och skolbiblioteket Dorotea bibliotek/Kraapohken gærjagåetie. Här arbetar 0,3 kultur- och fritidschef; 1,0 förste bibliotekarie; 1,0 barn- och ungdomsbibliotekarie samt 0,7 biblioteksassistent.

Dorotea bibliotek ingår i ett samarbete där åtta kommuner tillsammans bildar V8, bibliotekssamverkan i Västerbottens inland. Gemensamt mål för V8-biblioteken är att vi ska:

”erbjuda en hög servicenivå, tillgänglighet och god standard, så att alla medborgare får en så likvärdig service som möjligt. Vi ska värna om demokrati och yttrandefrihet. Vi ska vara attraktiva och inspirerande informations- och kulturcentra, för att ge ett stort mervärde för alla V8:s biblioteksanvändare. Barn och ungdomar är en särskilt prioriterad grupp.” (ur Avsiktsförklaring V8)

Biblioteksplanens mål knyter an till Dorotea kommuns vision och framförallt två av de antagna målområdena ”Demokrati, delaktighet och medborgardialog” samt ”Moderna lösningar och nytänkande”. Bibliotekets funktion att erbjuda litteratur och aktiviteter som stimulerar barn till läsning är av stor betydelse. Läsning och läsförståelse är en grundläggande förutsättning för demokratiskt deltagande, för utbildning och delaktighet i samhället.

Biblioteksverksamheten skapar interkulturella möten, bidrar till höjd kunskapsnivå och verkar för folkhälsa. Tillgång till och kunskap om digital kommunikation är en förutsättning för att kunna delta i samhället. Biblioteken ska enligt bibliotekslagen verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Syfte

Syftet med Dorotea kommuns biblioteksplan är att stärka den kommunala biblioteksverksamheten genom att ge struktur och inriktning för de viktigaste utvecklingsområdena. Planen är tillgänglig för alla och tydliggör folk- och skolbibliotekets uppdrag och inriktning.

Samisk förvaltningskommun och urfolket samerna

Dorotea kommun är sedan 2012 samisk förvaltningskommun och ligger inom det sydsamiska språkområdet. Biblioteket har en viktig roll i arbetet med att främja och stärka det sydsamiska språket och den sydsamiska kulturen.

Enligt bibliotekslagen 5§ ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt urfolket samerna och de nationella minoriteterna. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt barn och unga för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Biblioteket ska synliggöra urfolket samerna och de nationella minoriteternas kulturer, identiteter och språk i syfte att öka kunskapen och förståelsen hos allmänheten.

Dorotea bibliotek samarbetar med kommunens samiska samordnare för att utveckla bibliotekets arbete med och för urfolket samerna.

Samverkan

Förutom att ingå i V8-biblioteken samarbetar Dorotea bibliotek med ett flertal andra aktörer, såväl regionalt som lokalt:

- Västerbottens museum
- Kulturarvsnätverket Alla tidens
- Regionbiblioteket
- Barnvårdscentralen (BVC)
- Lokala studieförbund
- Dorotea musik- och riksteaterförening
- Lärcentrum/SFI
- Dorotea kommuns samiska samordnare
- Förskolorna i Dorotea

Uppföljning

Kultur- och biblioteksplanen följs kontinuerligt upp av verksamheten på arbetsplatsmöten samt årligen av kommunstyrelsens allmänna utskott genom verksamhetsberättelsen.

Dorotea kommuns biblioteksmål

Dorotea bibliotek är en självklar del av alla kommuninvånarens vardag. Biblioteket är en fysisk och digital plats som ger invånarna möjlighet och lust att läsa, lära, skapa och ta aktiv del i samhällsutvecklingen. Detta ska under perioden 2020–2023 uppnås genom nedanstående mål.

MÅL: Dorotea bibliotek är relevant och tillgängligt för samtliga invånare

För att uppnå målet ska biblioteket under perioden 2020–2023:

- Prioritera arrangemang med teman som rör urfolket samerna.
- Genomföra fortbildningsinsatser som syftar till att hela biblioteksorganisationen har kompetens i samiska frågor.
- Genomföra, utveckla och utvärdera riktade verksamheter gentemot personer med annat modersmål än svenska, däribland språkcaféverksamhet.
- Prioritera inköp och tillgängliggörande av medier på andra språk än svenska, inklusive samiska och de nationella minoritetsspråken, samt tillgängliga medier i olika format.
- Öka den fysiska tillgängligheten i Dorotea bibliotekets lokaler genom att utrusta föreläsningssal med hörslina.
- Informera om att biblioteket tillhandahåller tillgängliga medier, till exempel genom uppsökande verksamhet.
- Införa meröppet på Dorotea bibliotek.
- Göra en plan för att fler invånare, som i dag inte är aktiva användare, ska vilja och kunna ta del av bibliotekets utbud och tjänster.
- Utredda förutsättningarna för att bedriva biblioteksverksamhet i fler delar av kommunen, exempelvis genom ”Boken kommer”.
- Öka samtlig personals kunskap om läsfrämjande verksamhet riktad mot barn och unga.
- Anordna ett brett utbud av aktiviteter på fritiden för barn och ungdomar för att öka förutsättningarna för eget skapande.
- Personal vid Dorotea bibliotek ska genomgå hbtq-diplomering.

MÅL: Dorotea bibliotek bidrar till att kommunens invånare känner lust att läsa och skaffa ny kunskap

För att uppnå målet ska biblioteket under perioden 2020–2023:

- Ta fram en mediaplan för Dorotea bibliotek, som säkerställer ett allsidigt och kvalitativt utbud av medier.
- Arrangera kulturprogram med fokus att väcka besökarnas läslust, kunskapsörst och lust att delta i samhällsutvecklingen.
- Ta fram en programpolicy för Dorotea bibliotek.
- Underlätta för Doroteabor att studera på distans genom att – i den mån det är möjligt – tillhandahålla kurslitteratur, genom inköp eller fjärrlån.
- Förenkla för föräldrar att låna barnböcker genom bokpåsar på förskoleavdelningen.
- Samarbeta med förskolan kring olika språk- och läsfrämjande aktiviteter, så som ”Give me five”.
- Möta småbarnsföräldrar genom BVC.
- Arbeta med regelbunden uppföljning och utvärdering av bibliotekets läsfrämjande och kunskapsspridande arbete i sociala medier.

MÅL: Dorotea bibliotek är ett integrerat digitalt och fysiskt bibliotek. Användarna känner förtroende för att personalen kan hjälpa till i digitala frågor

För att uppnå målet ska biblioteket under perioden 2020–2023:

- Genomföra digitala hjälpverkstäder, där personer i digitalt utanförskap får hjälp att stärka sina digitala förmågor och sitt digitala självförtroende.
- Tillhandahålla digital teknik – så som Wifi, datorer, surfplattor – och vägleda användare i behov av IT-stöd.
- Ta fram en digital transformationsplan för biblioteket.
- Delta aktivt i det nationella kunskapslyftet Digitalt först.
- Samverka med V8, Regionbibliotek Västerbotten och Dorotea kommun kring digital utveckling.
- Göra vårt unika material – i synnerhet den lokala samlingen och den samiska samlingen – tillgängligt genom Libris.
- Erbjuder alla barn tillgång till ny teknik på ett lekfullt sätt.

Skolbiblioteksplan

Bakgrund och syfte

Skolbibliotekets främsta uppgift är att vara ett stöd för skolans pedagogiska arbete. Skolan och biblioteket ska samarbeta för att öka intresset för läsning och litteratur bland eleverna. Barns och ungdomars språkförmåga ska stimuleras och stärkas.

Skolbiblioteket har en viktig pedagogisk uppgift i att stödja och bidra till elevers lärande i många ämnen. Att kunna läsa, skriva och ha digital kompetens är en förutsättning för lärande, en demokratisk rättighet och viktigt för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare.

Skollagen (2010:800): Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek (2 kap. 36 § skollagen). Skolbiblioteket har en utpekad roll i den reviderade läroplanen när det gäller att stärka elevernas språkliga förmåga och den digitala kompetensen.

Dorotea kommuns skolbiblioteksplan omfattar det i folkbiblioteket integrerade skolbiblioteket.

Dorotea kommuns skolbiblioteksmål

Nedanstående mål gäller för perioden 2020–2023.

MÅL: Skolbiblioteket ska bidra till att stärka elevers digitala kompetens

För att uppnå målet ska skolbiblioteket under perioden 2020–2023:

- Vara behjälplig vid aktiviteter/föreläsningar om källkritik.
- Stärka elevers medie- och informationskunnighet / handleda lärare när det gäller MIK och källkritik.
- Låta elever testa digitala verktyg.
- Lyfta bibliotekets e-tjänster som en resurs i skolan.

MÅL: Skolbiblioteket ska vara en resurs i värdegrund- och jämställdhetsarbete

För att uppnå målet ska skolbiblioteket under perioden 2020–2023:

- Finnas som resurs för skolan i arbetet för att motverka trakasserier och kränkande särbehandling.
- Finnas tillgänglig i värdegrundsfrågor, till exempel dikter om vänskap i en årskurs, texter om människors olikheter i en årskurs osv.
- Beakta alla elevers möjlighet att känna sig inkluderade och representerade i litteraturen vid inköp och urval av högläsningböcker.
- Anordna föreläsning gällande värdegrund och jämställdhet på internet.

MÅL: Skolbiblioteket ska integreras i skolans pedagogiska arbete

För att uppnå målet ska skolbiblioteket under perioden 2020–2023:

- Ha strukturer skapade av rektor för att skolbibliotekarie och lärare ska kunna planera för att tillsammans genomföra undervisningen.
- Utvecklas så att den utgår från elevers och elevgruppers behov, till exempel elever som är i behov av extra utmaningar och stöd, talar ett minoritetsspråk, har ett annat modersmål än svenska och/eller har någon funktionsvariation.
- Verka för ett ökat samarbete mellan skolbibliotekarie och lärare vad gäller urval och tillgång till litteratur, informationsteknik och andra medier.
- Vara delaktig i den undervisning som bedrivs avseende läsförmåga och läsintresse.
- Minst 1 gång per termin bedriva biblioteksverksamhet på byaskolan i Risbäck.